Minne af Fru Anna Maria Lenngren, född Malmstedt

Bokutgåva

Texten ingår i *Svenska Akademiens Handlingar Ifrån År 1796. Åttonde delen*, s. 325–363. Tryckt hos Carl Delén, Stockholm 1821.

MINNE

AF

Fru ANNA MARIA LENNGREN,

Född MALMSTEDT.

* * *

Såsom en stiftelse för språkets, och derigenom äfven tankesättets skönare bildning, skulle denna Akademi frukta att förfela sitt ändamål, om hon saknade bifall af det kön, hvartill i alla språk, icke allenast Skönheten och Behagen, utan ock Visheten och Dygderna höra. Alltid vid sina högtider omgifven af dess blomstrande krets, smickrar hon sig i dag med hopp om en särskilt uppmärksamhet af sina talrika åhörarinnor. Efter en *Sång till Qvinnorna i Norden*, som hon haft det nöjet att belöna, bär hon fram bilden af en nordisk qvinna, som sjelf sjungit, sjungit vid en lyra, till hvilken äfven Södern, om den förstode vårt språk, skulle lyssna med förundran, och bekänna, att den aldrig hört ljud af detta slag, så egna och likväl så naturliga, så lätt lekande och likväl sägande så mycket. Af dessa oförgätliga ljud, hvad minnen hafva ej genom det namn, som nyss hördes från den framtedda Skådepenningen, blifvit väckta inom denna stora samling af alla åldrar och stånd! Troligen fins här icke något öra, som Fru Lenngrens sång ej hunnit, något sinne, som den icke väckt och förtjust, något hjerta som ej gömmer deraf ett rörande eller skämtsamt och lärorikt ord.

Det är icke blott hos könet, det är hos hela Allmänheten, Akademien hoppas vinna en ynnest genom sin skyndsamhet, att tillegna sig ett af Sveriges yppersta snillen, en af nationens mest älskade skalder, efter dess död, sedan hon ej kunde göra det i dess lifstid. Döden, som vanligen upplöser förbindelser, knyter ock stundom band, som, höjda öfver alla lifvets yttre förhållanden, förena hos efterverlden hvad samtiden åtskilt. Dessa skrankor, inom hvilka snillet och smaken beklaga, att det fins endast ett altar åt Sångmöerna, ej tillika en stol åt någon af dem, kunna nu mera icke hindra Akademien att äga Fru Lenngren, åtminstone hennes namn och bild. Hon sjelf kan icke hindra det numera, hon som rodnade att här blifva sedd äfven i hopen af åhörarinnor, hon som i sjelfva vänskapens krets, i hvilken hon drog sig undan den allmänna beundran, gömde sin lyra under sitt sybord, och sitt snille, sitt rykte, sin odödlighet under sina qvinnliga dygder. Dock *ju mindre hon sökte äran, ju mera vann hon den.*

Äfven i detta samfund upphöjde sig, medan hon ännu lefde, den värdigaste hand för att räcka henne lagern, och emottaga henne, om så må sägas, till en osynlig ledamot[1]. Det var ett af de skönaste ögonblicken i denna Akademi, då i dag för tjugoett år sedan »Sveriges Skaldefar« [2] med en darrande hand fattade sin redan bortlagda lyra, för att med en glad förtjusning helsa den nya Skaldinnan, ehuru mycket hon fördunklade den äldre, hvars minne var honom ännu så kärt och dyrbart. Om jag med påminnelsen härom kunde åstadkomma, att man på denna stol, som varit hans egen, i stället för den, som nu talar derifrån, föreställde sig den ädle, silfverhårige skalden, sådan han satt här och höjde sin röst, hänförd af en känsla som förskönades af sjelfva hans ålder: så skulle endast derigenom det ersättas, som nu brister i

högtidligheten af detta tillfälle, då den af mig framställda minnes-urnan ej visar någon annan prydnad än den saknades bild i ett ofullkomligt aftryck.

Anna Maria Malmstedt syntes ibland de namn i Svenska Vitterheten, som uppgingo i den förra hälften af Gustaf III:s tidehvarf, men till en del hastigt försvunno. Äfven detta namn försvann, men under det odödliga namnet Fru Lenngren.

Mamsell Malmstedt var född i Upsala af föräldrar, hos hvilka det heligaste allvar i deras religions-känsla, och en fornåldrig sed att yttra den äfven i umgänget, ej uteslöto ett lifligt deltagande i snillets lättaste lekar. Dottrens håg för dessa blef derför icke af dem tillbakahållen. Tvertom frestades Fadren, en Akademisk Lärare, då han märkte hennes natursgåfvor, att vilja dana af henne icke endast ett vittert, utan ett lärdt Fruntimmer. Modren deremot gaf henne en djup och fin känsla af det som egnar en qvinna och gör dess sanna värde. Det är efter henne hon tecknat dessa sköna drag af den älskvärda *Gummans* bild:

Se i hennes milda anletsdrag
Goda tycket hjertats målning göra,
Fina vettet skrynkan ge behag.
Ädla känslans uttryck ännu röra.

Vörda dessa strödda silfverhår,
Läs ur ljusa ögat samvetsfriden,
Och de dygder som nu sexti år
Gumman följt så troget fram åt tiden.

Lekar, löjen, menlös glädtighet
Vid dess åsyn aldrig flykten taga;
Glad är gumman, glad med värdighet,
Deras fägnad, aldrig deras aga.

Genom dessa till en del stridiga inflytelser bereddes hos henne tidigt den sällsynta föreningen af ett stort snille och enkelt qvinnligt behag, af ett ryktbart namn och huslig indragenhet, af en författares förtjenst och en husmoders dygder.

Ett lärdt fruntimmer blef hon emedlertid aldrig: hon afskydde blotta föreställningen derom. Det är sant, hon hade blifvit undervist i det första af de lärda språken. Men antingen hennes kunskap deri ej hunnit fullkomnas, eller hon ville aflägsna allt sken af annan bildning än den hon, med en kanske öfverdrifven grannlagenhet, ansåg tillhöra sitt kön; så lade hon snart bort alla Latinska böcker och försakade hellre umgänget med Horatius sjelf, än blottställde sig för misstanken om den lärdom, som dertill fordras.

Till den första utvecklingen af hennes snille och smak bidrogo utan tvifvel de unge män af utmärkta natursgåfvor och kunskaper, som besökte hennes föräldrars hus, af hvilka några med tiden sjelfve uppstego till en hög rang i Svenska vitterheten, och ännu med rörelse erinra sig, såsom ett af sin ungdoms vackraste minnen, den tidiga bekantskap, de gjorde med detta sällsynta Fruntimmer.

Afbrottet emellan umgänget med dem och den vanliga fruntimmerskretsen i en småstad, synes hafva framkallat den första utgjutelsen af hennes skaldeåder, åtminstone den första som allmänheten känner, *The-conseilen.* Denna lärospån, författad vid 17 eller 18 års ålder, ehuru den af henne sjelf blef sedermera förkastad, och visserligen ej tål att jemföras med hennes fulländade verk af en sednare tid, icke heller kan göra anspråk på ett rum i samlingen af hennes arbeten, förtjenar likväl uppmärksamhet i hennes vitterhets historia. Dess ämne är af det slag, som hon ofta återtog, och på mångahanda sätt utförde, än i en högre än i en lägre ton, alltid med en henne egen förundransvärd skicklighet. Äfven ser man redan deri, liksom i en

outvecklad knopp, de mest utmärkande, ehuru då ännu rå dragen af hennes egentliga skaldegåfva. Emedlertid framflöto inemot 20 år, innan hon vidare försökte sig i ett vitterhets-slag, der hon står ensam för sig, utan like i någon tid och något land. Hvad var orsaken till denna sena utveckling af ett så stort och bestämdt anlag? Utan tvifvel förutsätta de af hennes arbeten, som göra henne odödlig, en kännedom af verlden, som endast med åren förvärfvas, jemte en återhållande och sammandragande kraft i framställning och uttryck, som sällan åtföljer den öfverflödande ungdomskänslan. Dock torde ett försynt misstroende till sig sjelf varit en hufvudorsak till detta dröjsmål af hennes ära. Hon tilltrodde sig icke att gå sin egen gång, utan att likväl på den vanliga vägen finna sig upplifvad och tillfredsställd. Äfven torde yttre omständigheter hafva hindrat henne en tid, om ej att känna sin rätta kallelse, dock att lemna sig deråt.

Svenska Theatern, som Gustaf III höll på att skapa, begynte blifva den gemensamma täflingsbanan för de flesta snillen. Äfven Mamsell Malmstedt lockades dit i sällskap med Kellgren och Adlerbeth genom en hög uppmuntran. Hertigen af Södermanland, uppmärksam på det rykte, hon redan vunnit ibland de vittra, ehuru icke nämnd på de blad, hon utgifvit, anmante henne, att öfversätta *Lucile:* en dramatisk idyll, i alla afseenden olik de förträffliga idyller, hon sjelf i en sednare tid författat och nästan af det slag, hon så naivt förlöjligat i det lilla stycket: *Ett sätt att göra Herdaqväden.* Gretrys musik beredde emedlertid detta skådespel samma framgång på den Svenska Theatern, som det haft på den Fransyska. I Lucile lemnade hon första gången sjelf sitt namn åt allmänheten under verser till den unga sextonåriga Hertiginnan, som då, nyligen anländ i riket, var det skönaste och gladaste föremål för den allmänna uppmärksamheten, och syntes, att låna ett uttryck ur dessa verser, kommen till Sverige för att der *föra glädjens spira.*

Oaktadt det höga beskydd, under hvilket den unga skaldinnan framträdde, röjde hon i ett företal, med qvinnlig förlägenhet, redan då den känsla, som med tiden stadgade hos henne den grundsats, att så litet möjligt var synas för allmänheten med sitt namn, än mindre med sin person.

Ännu nämndes hon ett par gånger ibland dem som riktade Svenska Theatern, och hade den tillfredsställelse, att se sitt namn bredvid Kellgrens. Af honom, som då uppträdde i Stockholm, föregången af sitt rykte från Åbo, var *Prologen till Zemir och Azor*, hvaråt Mamsell Malmstedt lånat en Svensk drägt. Detta skådespel, både i sig sjelf af större värde än det förra, och enligare med hennes eget tycke, förblef länge på theatern, och skall alltid behaga. Det följdes af tvenne andra dramatiska öfversättningar från samma språk, *Arsene* och *Silvain.* För öfrigt hade hon vid dessa arbeten ej tillfälle att visa hvad hon framdeles skulle blifva, i annat än i versens lediga gång och stilens rena behag. Hennes förtjenst dervid är så mycket större, ju mera tvång den gifna musiken medförde och ju mindre språket den tiden ännu var bildadt för en naturlig dialog.

Ännu en öfversättning hör till det första tidskiftet af hennes vitterhet: öfversättningen af Ovidii Heroid, *Dido till AEneas.* Oaktadt det stora loford, den vann både för sitt inre värde, och de hos ett fruntimmer oväntade insigter, den förutsätter, hade hon sjelf i en sednare tid önskat, att ej behöfva vidkännas hvad hon kallade en latinsk utsväfning, hvilken hon ej kunnat förlåta sig, om den icke varit en löljd af hennes dotterliga erkänsla för sin Faders omsorg om hennes uppfostran.

Hennes giftermål med Secreteraren, nu mera Commerce-Rådet och Riddaren Lenngren gör en tidpunkt icke endast i hennes lefverne, utan i hennes skaldekonst. Tryggad vid sidan af en värdig man, och oberoende af annat än en makas pligter, kunde hon nu mera med fullkomlig frihet stämma sin lyra efter eget behag. Dock synes det, som hon låtit den i de första åren af sitt äktenskap alldeles hvila. Utan tvifvel fruktade hon, att genom den förledas från sitt husliga kall, hvaråt hon egnade sig med en sorgfällighet, som ej kan vara större hos ett endast dertill uppfostradt fruntimmer. Från denna tid finnas af hennes hand blott några sångstycken, som, ärnade åt ett litet sällskap af glada vänner, snart flögo kring hela riket, men af henne sjelf aldrig erkändes. Icke heller visade sig i dem ännu, ehuru allmänt sjungna och omtyckta, Fru Lenngrens egentliga snille. Det framträdde först vid slutet af Gustaf III:s tidehvarf, men det var beredt dertill redan länge förut

genom flera gynnande omständigheter. Den sällskapskrets, i hvilken hon lefde, var utan tvifvel en af de mest snillrika i Sverige. Kellgren utgjorde själen deri; och honom sökte allt hvad vittert var. Äfven musikaliska snillen upplifvade detta umgänge, ibland dem Kraus och Wellander, Kraus i synnerhet, som med sin stora talang och insigt i musiken, förenade mycken litterär bildning, som ehuru en utlänning, kände i grund Svenska Historien och Vitterheten, och var en af dem, med hvilka Kellgren helst och förtroligast umgicks. Fru Lenngren sjelf hade en gåfva att sjunga, och då det för efterverlden torde antecknas, hvarföre skulle ej äfven samtiden veta det, att när Kellgren sjelf hade satt musik till den skönaste af sina sånger, *Inbillningens verld*, kände han sig mer förnöjd, än vid någon af de kransar, han vunnit, att höra den gillas af Kraus och sjungas af Fru Lenngren? Hennes närmaste vänner styrde *Utile Dulci;* hvaraf hon sjelf var en medlem; och sällskapet *Pro sensu communi* samlades merendels kring hennes thebord. Alla dessa omgifvelser fullkomnade hennes bildning; och ehuru de aldrig förde henne öfver den gräns, der hon ansåg det qvinnliga snillet böra stanna; gåfvo de henne likväl ett förstånds-ljus och en själsodling, som gjorde henne, då hon å nyo framträdde för allmänheten, värdig att dela dess ynnest med författaren till *Mina Löjen* och *Ljusets Fiender.*

Det var efter hans anmaning som hon begynte i bladet Stockholms Posten, hvilket utgafs af honom och hennes man, framställa den ena mästerliga taflan efter den andra till allas förundran och förtjusning. I början hade hon det nöje att höra sina arbeten misstagas för Kellgrens. Så skedde med *Äreporten, Mannens fyra åldrar, Törstsläckningen, Rosalie* m. fl. Dock röjde sig redan i dessa den särskilta hand, som sedermera aldrig kunde misskännas; och det förut aktade namnet Fru Lenngren emottogs nu med ett så allmänt och odeladt, som högljudt och fortfarande bifall. Kellgren öfverlefde icke den tid, då hennes ära uppnådde sin höjd, men han förutsåg den; och det var en af hans gladaste föreställningar i hans sista dagar.

I sällskap med Kellgren hade Fru Lenngren tvenne gånger intagit sitt rum ibland Svenska Skalder. Äfven i odödlighetens Tempel står hon vid hans sida. Jag tycker mig se honom der räcka henne sin hand och säga: »Om jag något verkat mot fördomen, osmakligheten och dårskapen i den väg, der män tänka och handla: så har Fru Lenngren verkat emot dem ej mindre i den qvinnliga verlden. *Mina Löjen* öfver mitt kön äro ej mera träffande än hennes öfver sitt. Jag har ej lyckligare bestraffat *Snillets Galenskap*, än hon fåfängans, ej sannare och naivare tecknat *Ljusets Fiender*, än hon det qvinnliga vettets och behagets, den husliga sällhetens ej mindre både vådliga och löjliga fiender. Jag har i intet af mina arbeten lagt på en mans hjerta en vigtigare sanning, än hon i *Ålderdoms-trösten* på en moders, ej yttrat den på ett fullkomligare sätt. Jag har i *Våra Villor* ej sagt mer, ej sagt det bättre än hon i det lilla stycket *Gossen och Leksakerna.* Mitt skämt öfver Gudarne i *Jordens Skapelse* är en mans, hennes i *Kärleken och Dårskapen* en qvinnas. Det ena är ej skönare, ej sannare än det andra, men mitt är kanske mindre oskyldigt. Min *Dumbom* säger mer än hennes *Cornelius*, men är ej så sant målad efter naturen. Alla mina Cantater vid högtidliga tillfällen gåfve jag bort för hennes Idyll, *Den första November.* Det är sant, hon har icke gjort en *Ny Skapelse*, ej lyft sig till *Inbillningens Verld*. Men också har jag icke målat den verkliga så lefvande, som hon i *Den glada Festen, Grefvinnans Besök, Pojkarne, Contrasten* med flere. Om hon aldrig stämt sin sång så djupt ur hjertat, aldrig utgjutit den med en sådan fullhet som jag i *Christina:* så har deremot jag aldrig låtit höra så ljuft rörande, så til allas hjertan gående toner, som hon i *Bouquetten, Gumman, Tiggarflickan* med flera. Och mitt *Svar till Fredrika*, ehuru det förutsätter en annan anledning och andra känslor, har ej en finare vändning än hennes till *Gyllenborg*.

Det är endast i Kellgrens egen mun jag kunnat lägga dessa ord, utan fruktan att missförstås. Han som fördömde, och det på goda skäl, alla jemförelser, skulle likväl, jag hoppas det, icke ogilla denna. Den strider icke emot hans grundsats, att »hvarje sant snille måste äga sin egen ursprungliga form, vara sig och ingen annan.« Här sökes ingen sådan förment likhet, som skulle skymma hvarderas egna och särskilta karakter;

tvertom är det den, som denna contrastering åsyftar att upplysa. Icke heller kan här den orättvisa misstänkas, som merendels åtföljer jemförelser, att det ena snillet nedsättes för att upphöja det andra. Att rycka ett blad ifrån Kellgrens lager, för att ge Fru Lenngrens krans en prydnad, som den icke behöfver, vore det mest sårande för hennes skugga. Om hon ej förtröte det på hans vägnar, så gjorde hon det på egna. Med ingen af våra manliga författare ville Bettys mor inlåta sig i någon täflan.

De grundsatser, hon för denna sin diktade dotter så skönt och lifligt yrkar, följde hon sjelf. Äfven som skald *kände hon sin värdighet i äran af att vara qvinna.* Den enda stolthet hon röjde, var den som yttrar sig i dessa ord, dem hon låter Fru Nordenflycht säga om henne, jemförd med sig:

Mitt snille på ett vidsträckt fält
Gjort färder, som man vet, ej korta;
Och fört mig bort, längst öfver Bält,
Och hon – är nästan aldrig borta.

Denna sista rad säger mer än den synes. Den tecknar i två obetydliga ord både hennes poesi och henne sjelf. *Nästan aldrig borta* ur sitt hus, tycktes hon se den verld, hon målade, endast ur sina fönster. Men hon såg den med Geniets blick, och föremålen för hennes komiska pensel, ehuru fattade på afstånd antingen bakom de fransade förhängen, som skymde för den förnämare dårskapen, eller i den gränd, dit den lägre försvann, stodo likväl på hennes duk med en lefvande och talande sanning. *Nästan aldrig borta* var hennes Sångmö, såsom hon sjelf. Långt ifrån att stiga på Kothurnen, eller gripa i Trompeten, inskränkte hon sig merendels till qvinnliga föremål och husliga scener. Men hvad *Vishetslära*, att nyttja en stor författares ord, gömde sig icke i hennes skämt, också för män användbar, ehuru närmast åsyftande qvinnlig förädling! I en lekande rad af hennes penna, hur mången stor och dristig sanning har ej flugit kring riket! Vanligen klädde hon den i ett flygtigt infall, och tillät sig endast på detta sätt, i skrift som i umgänge, att deltaga i det hon kallade mannabragder. Ett allvarligt ord emot Jacobinismen, vid den tid, då den hotade att uppröra halfva verlden, lade hon i en Papegojas mun. Ämnet och till en del behandlingssättet i denna förträffliga fabel förledde mången läsare, då den först utkom och väckte allmän uppmärksamhet, att se förbi de drag, som bort röja författarinnan, och tillegna den, sedan Kellgren var död, hans medtäflare i den stora konsten att låta ett vigligt ord på sin tid utgå i den mest träffande form. Ingen annan än Fru Lenngren och La Fontaine kunde så naivt måla de två samtalande djuren; men styckets idé och ton, jemte stilen och versen, syntes utmärka en mästare ur Voltaires skola. En mästarinna i stil är också Fru Lenngren, men ur en annan skola, eller rättare ur ingen; ty hon har sitt eget manér, sitt eget språk.

Nästan aldrig borta hemifrån, älskar hennes Sångmö, såsom hon sjelf, ingen högtidsdrägt, ingen ceremoni och ståt. Men utan att vara *klädd*, som fruntimren säga, bär hon alltid det som *klär.* Hennes egna sätt att kasta sin hvardags-slöja, ger henne ett oemotståndligt behag. Stundom är det ett band af perlor utan färg, utan glans, som utgör hela hennes prydnad; men deras vällukt röjer att de äro gjorda af rosor. Huru skön är icke den enkelhet, hvarmed hon framträder, den lätthet hvarmed hon uttrycker sig, utan något sökt, något främmande, något sirligt och kostbart! Få författare hafva i sin stil så väl träffat det passande och egentliga, så lyckligt förenat det familiera med det ovanliga, det enkla med det betydningsfulla.

Denna hemdrägt, detta naiva väsende, hvarpå hon alltid igenkändes, lät hon sin Sångmö aflägga endast i Templet, der all egenhet bör försvinna. Det är ett stort beröm för hennes högtidligt vackra *Hymn*, att då man hör den sjungas, man icke utropar som vanligen, vid hennes sånger: det är Fru Lenngren! Samma förtjenst har *Adams och Evas Morgonsång.*

Hennes poetiska ära kunde umbära dessa tvenne sånger, ehuru vackra de äro. Men då man icke endast beundrar, utan älskar författarinnan, och hvem är icke i sitt hjerta vän af en sådan skald som hon? så känner

man en särskilt glädje deröfver, att på den oförgängliga krans, som hon lekande flätat åt sin urna, finna dessa himmelska daggperlor. Ja, hvem skulle icke röras, hvem skulle icke känna det skönt, att då Fru Lenngrens snille icke träffas hemma, träffas det i Templet eller Paradiset? Hvem stannar icke med henne der, hos det änglasälla paret, *vid* hvars fötter *källan springer af fröjd*, och *lammet leker med sin konung Lejonet?* Hvem lyssnar icke med rörelse åt denna första lofsång till alla varelsers Fader? Hvem gömmer icke i sitt hjerta samljud, som dessa:

Du som bildat alla väsen,
Fästets glans och jordens skrud,
Herre! Cedrarne och gräsen
Lofva Dig, all godhets Gud.

Intet blad Din nåd förtiger;
Allmakt röjs i löf och knopp
Fältets friska ånga stiger
Som ett rökverk till Dig opp.

Bäckens sorl och fåglens qvitter
Till Din ära höja sig;
Blomstrens prakt och daggens glitter,
Allt, O Fader! prisar Dig.

Helig skall vår lofsång vara:
Evigt, evigt god är Gud.
Klipporna och bergen svara:
Evigt, evigt god är Gud.

Utan tvifvel var det i någon sorglig stund af hennes sista smärtfulla år, som hon tröstade sig med detta minne af Eden, dit vi alla så gerna se oss med en tårfull blick tillbaka. Dock skref hon icke en Elegi, utan en Idyll, icke en klagan öfver det paradis vi sakna, utan en lofsång öfver det verkliga, som njöts af de ännu icke fallna: ett drag af hennes själsstyrka ej mindre än af hennes poesi; hvilken är naiv icke blott till uttryck och form, utan till hela sitt väsende, sin anda.

Naturen, den sanna omkring oss lefvande menniskonaturen, visar hon oss öfver allt, dit vi följa hennes målande och lekande inbillning, i kojan, i slottet, i sjelfva Gudasalen. Naivare än hon, har ej Homerus sjelf skildrat en komisk scen i Olympen. Likt det outsläckliga löje, hvari han låter Gudarne sjelfva utgjuta sin gamman, ja, i sanning ett olympiskt löje, på en gång det finaste och gladaste, det mest förnöjande och det mest oskyldiga, är det som väcks af denna i sitt slag enda tafla, der man ser, huru

Jofur tummade på åskan,
Sorgfri mellan skål och vägg,
Drack med ifver och i bråskan
Spillde nektar i sitt skägg.

Juno värmde sina fötter,
Fina, retliga och små –
Knaprade på pepparnötter,
Smekte Moppa då och då.

Venus knypplade manchetter
(Till julafton något spratt);
Gracerna på tabouretter
Hvar en vid sin båge satt.

Mercur, sysslolös ej heller,
Gaf ut ordres till soupén;
Astrild sög på karameller
Och red käpp på caducén.

Mars, som ögnade gazetten,
Stötte hatten på treqvart,
Skrek förtjust till Gudaätten:
Bravo, bravo, Bonaparte!

Denna travestering af en föråldrad, eller att jag så må säga, afsatt Guda-Dynasti, bevisar ej att Författarinnan saknade sinne för det ideala. Tvertom låg idén om något högre och fullkomligare till grund för hennes komiska åskådning af det verkliga menniskolifvet. Men hon såg af detta äfven den vackra sidan, och fattade henne med en lika så ren som liflig känsla. Hon deltog i den *Glada Festen*, och lekte med *De små på landet*, lika hjertligt, som hon log åt det bizarra i *Vauxhallen* och det groteska i *Kalaset.* Hennes *Nella* med sin *Bouquet*, den vackraste, som någonsin blifvit af oskulden buren på det goda hjertats altar, är ett lika lyckligt exempel af det täcka och intagande, som *Min salig Hustru* af det burleska.

Det sistnämnda stycket hör till dem af Fru Lenngrens arbeten, om hvilka en man af snille anmärkt, att de påminna om Hogarths taflor. De hafva samma humoristiska uppfinning, samma talande uttryck, samma sinnrikhet i de minsta drag, samma moraliska betydelse, samma sanning och effekt. *Biografien* ensam svarar emot en af hans ryktbara suiter, äfvenså *Ålderdomströsten.* Den Söta Gossen med Mamma, Pilten med Söta Mor, Unga Herren med Ma chère mère, Junkern med Gumman, Skurken med Käringen, utgöra en dylik följd af grader i förderf, som *the progress of the rake.*

Såsom i London det var ett bestraffningsord att fråga: har du ej sett Hogarths taflor? Så kan man hos oss fråga mången blind mor, mången yngre eller äldre fjolla, mången högre eller lägre dåre: har du ej läst Fru Lenngrens verser?

Merendels är det blott för löjligheter, hon varnar, men dessa löjligheter hafva sin grund i ett förderfvadt tankesätt. Man läse *Herrns och Fruns Morgon-conversation, Hans Nåds morgonsömn, Min salig Man, Rådman Gök, Fröken Juliana, Det högtförnäma Paret*, med flera dylika stycken, för att finna hvad djupt allvar det ligger under det flygtiga löjet.

Den ovärderliga gåfvan, att leende varna och rätta, har ej mången skald ägt i den grad som Fru Lenngren; åtminstone har ej mången gjort dermed ett så stort intryck. Till den verkan, hvarmed hennes målningar bemäktiga sig läsare af alla klasser, bidrager, utom föremålens fattlighet och närhet, samt framställningens korthet och precision, den egna klangen af de alltid omvexlande, merendels lyriska former, hon använder. Hos hvilken läsare har ej en strof som denne stannat i minnet för alltid:

Vauxhall! du liknar vår verld:
Menskan der fiker
Och svettas otroligt,
Väsnas och skriker
Och tror sig ha roligt;
Tråkar i stoj och besvär,
Knotar, fronderar och svär;
Men ej dess mindre så gerna är der.

Kan någon verldsbetraktelse säga oss mer än dessa få rader? – Eller kan någon moralisk föreläsning träffa

en girig bättre än den bekanta visan, som slutas med denna vers:

Nej, Blunt, hör sanningen!
Än är du icke sjuk;
Ge luft åt penningen,
Låt kamma din peruk;
Gör dig en rolig stund i verlden.
Vet att till allt det mynt du spar,
När se'n du far den sista färden,
Du lemnar ändå nyckeln qvar!

Den girige hör denna sång, och förblir girig. Deremot synes

Lisbe, nyss trolofvad,
Sipp och sirlig i sin skrud,
Nästan redan klädd till brud;
Fjäsad, firad och begåfvad,

vilja gömma sig undan sin målning. Åtminstone har man nu mera ej ofta tillfälle att igenkänna följande drag deraf:

Rikt besmyckade små fingrar,
Hvar en enda nipp af gull:
Omkring halsens hvita hull
Hvilken kostbar ked sig slingrar!
Vid hjertat helt tätt
Se fästmans porträtt,
Starkt flatteradt,
Brillanteradt,
Dumt och dyrbart på allt sätt.

Till det enstämmiga bifall, som Fru Lenngrens verser alltid voro säkra att vinna, bidrog mycket det godlynta, jag vågar säga, det godhjertade i hennes satir. Hon sökte ej löjet för att bele, utan hon log, emedan det löjliga trängde sig på hennes inbillning. Så ser man i *Vadet*, huru en komisk föreställning utgjuter sig sjelf i de muntraste infall, och frambringar en af de mest roande berättelser, man kan läsa. Hennes skämt är ofta hvasst, men aldrig bitande. Äfven det bittra hos henne är alltid roligt. Man erinre sig *den goda Gumman Fama*, hvars målning, i komisk stil jemförlig med den episka hos Virgilius, så lyckligt bereder och liksom förlenar det stickande slutet af detta originela Epigram. Endast i det ironiska stycket *Rosalie* har hennes lyra en skärande ton; ty det är icke dårskapen, utan lasten hon der bestraffar.

Hennes sångmö är egentligen komisk, och röjer sig som sådan äfven då hon betraktar lifvet från dess mörkare sida, såsom i den *lilla Tiggarflickan.* Dock lyckades för henne också den allvarliga, ja den dystra och förskräckande tonen. Hvem har ej med rörelse läst de begge Romancerne, *Varningen* och *Gref Bernhards bröllop?* Den sednare är i sitt slag ett mästerstycke genom den klarhet och fullhet, hvarmed i få drag en hel historie är framställd. I allmänhet är det genom sin i korthet träffande sanning, som Fru Lenngren äfven i sin stil är klassisk.

Hvad hon var som Skaldinna, skall då först fullkomligen skattas, när hon i sina samlade verk, som snart skola uppfylla allmänhetens otåliga väntan, framträder på en gång med hela sin rikedom. Efterverlden skall fästa vid dem en stor uppmärksamhet, icke endast för det egna och förträffliga i hennes skaldekonst, utan för

den trogna målningen af tidens seder, och för det inhemska så väl i ton som i ämnen. Såsom hos Sappho den Grekiska skönhets-känslan synes hafva yttrat sig finare och lifligare än hos någon annan skald i Grekland, så är kanhända ingen af våra Skalder mera Svensk, än Fru Lenngren, så vida ett godt skämt i förening med ett godt vett, hvarifrån det ej kan skiljas, hör till Svenska Nationens karakter. Begreppet om Svenskt och begreppet om Nordiskt äro ej alldeles de samma. Vi äro icke mer hvad våre förfäder voro, ehuru också de med sitt manliga allvar synas hafva förenat en viss lättsinnighet, som lekande yttrade sig emellan bragder och strider. I en sednare tid, hos hvem har väl den Svenska manligheten framträdt skönare och ädlare än hos Gustaf Adolf den store? Dock vet man, att den tappre, vise, för Gud och Fäderneslandet högstämde hjelten, skämtade gerna. Detta drag af nationens lynne stämplar äfven dess vitterhet ända ifrån Stjernhjelm till Fru Lenngren. Hos honom, såsom hos henne, yttrar sig ett vettigt allvar under ett lekande skämt; och flera ställen i hans förnämsta dikt *Herkules* äro komiska taflor nästan i hennes stil. Genom sin glädtighet var Dalin en så lång tid Nationens älskling. Hos Gyllenborg sjelf, ehuru djupt allvarlig, öfvergår då och då harmen till löje; och Oxenstjernas rika inbillning är ej minst skön i hans skämt öfver Disa. När är Kellgren mest Kellgren? Är han det icke när han ler? Jag stannar vid de förut bortgångna, och återkommer till mitt föremål.

Få författare af ett stort namn hafva bibehållit det så jemt stigande, som Fru Lenngren. Också vann hon det oförmärkt, genom den verkan, som det ena af hennes stycken efter det andra gjorde hos alla läsare, utan att de prisades af konstdomare, eller hennes namn nämndes i någon lärd tidning, eller några yttre hederstecken visade henne för allmänheten, och sade, att hon var ett snille. Grefve Gyllenborg var den förste som bröt den offentliga tystnaden om hennes förtjenst, icke utan någon harm öfver denna tystnad. Allmänheten hade dock redan förut gjort henne rättvisa. Men hon synes föga känt eller föga trott denna osäkra och föränderliga röst, som orätt kallar sig den allmänna, innan den af tiden hunnit rättas och stadgas. Långt ifrån den fåfängan, som söker bifallstecken, var hon ej mindre skild ifrån den, som låtsar förakta dem. Då Akademien genom en deputation anmodade henne att meddela allmänheten samlingen af sina skrifter, fann hon sig deraf smickrad och kanhända, i någon mån, tryggad på en bana, som, slipprig för alla, är för ett fruntimmer dubbelt vådlig; men denna heder kunde icke förmå henne att samtycka till hennes samlade arbetens utgifvande, medan hon lefde.

Med denna offentliga uppmärksamhet följde enskilt hvad hennes hjerta skattade än högre, den utmärktaste aktning och uppriktigaste vänskap af flere ibland Akademiens ledamöter.

Sällan sedd af allmänheten, hade hon likväl någon gång tillfälle att märka, huru kärt och aktadt hennes namn var, äfven i rikets aflägsnare orter. Ett exempel deraf, som rörde hennes hjerta, torde förtjena att nämnas. Insjuknad på en resa i ett af Rikets södra landskap, kom hon till en småstad, der en assemblé med dans var tillställd för samma afton i det hus, der hon skulle hvila. Så snart det spordes hvem den sjuka var, flyttades assemblén till ett annat hus, utan att hon hade någon kunskap derom förr än den följande dagen.

De vanliga höfligheter, som man tror sig skyldig en ryktbar författare och för hvilka man väntar tillbaka något muntligt bevis på dess rättighet till sitt rykte, undvek hon så mycket hon kunde. Väl var hon fägnad af ett osökt tillfälle att sjelf se in i ett öppet hjerta och finna sig riktigt och fullt förstådd. Men i umgänget ville hon vara endast fruntimmer, ej auctor. I sällskap med sitt eget kön, underhöll hon samtal om dess allmännaste föremål, antingen de hörde till barnkammaren eller möbelboden, till operan eller köket. I hennes boningsrum syntes aldrig en bok, aldrig ett skriftyg; knappt af dem som hörde till hennes hus träffades hon med pennan i handen. Merendels visste icke hennes man, när hon kastat på papperet sina verser, som stundom föddes i hennes hufvud, medan hon gick i sitt hushåll. Först någon tid efteråt öfverraskade hon honom med ett nöje, hvars värde för honom utgjorde för henne sjelf det högsta värdet af hennes talang. Han var Kellgrens förtrognaste vän. Mera behöfver icke sägas om det behag, som hennes lyra borde sprida i hans hjerta såsom i hans hus.

I detta hus, dit hon var kommen med ingen annan hemgift, än möderne-dygder, tarflighet och snällhet, ersatte hon genom dem, hvad som brast af lyckans yttre förmåner. Men äfven af dessa tillföll henne med tiden all den lott hon kunde önska sig i det medelstånd, dit hon hörde, och med hennes tankesätt, som var upphöjdt öfver all fåfänga, all åtrå att synas i verlden och der behaga eller lysa.

Den föreställningen, att hon sjelf var lycklig, hon vid hvars blotta namn allas uppsyn klarnade af glädje, allas hjertan stämdes till det nöje, som spriddes af hennes sånger, förhöjda behaget af deras intryck medan hon lefde, och har äfven nu öfver taflan af hennes minne spridt en ljus och glad dager, som sammanstämmer med karakteren af hennes leende och skämtsamma sångmö. Hvarföre vaknar likväl, då jag skall fortfara, djupt i mitt bröst den sorgligaste, den bittraste känsla? Hvarföre ser jag omkring mig så många ansigten mörkna? Det är icke blott saknaden af den ypperliga skaldinnan, af den ädla, aktningsvärda qvinnan, som bedröfvar oss; det är åtanken af det grymma och långsamma lidande, som förmörkade hennes sista år och beredde hennes förvandling.

Denna olycka var föregången af andra, som hade lemnat ett djupt intryck i hennes hjerta, i sjelfva hennes uppsyn, der en viss sorglighet röjde sig, midt ibland det lifligaste spel af skämtet och löjet. Det första, som störde hennes sällhet, var saknaden af de ljufvaste föremålen för qvinnlig ömhet, barn. Denna saknad föranledde en särskilt sorg, en af de största i hennes lefnad.

En Brorsdotter hade slutit sig till Fru Lenngrens moderliga hjerta med samma ömhet som hon till hennes intagande egenskaper. Glädjen af detta fosterbarn, eller rättare denna hemvän, förhöjdes genom hennes vackra sångröst, som, allt mera öfvad och odlad, mycket bidrog att försköna det ädla konstlif, som utan anspråk och ståt njöts i hennes umgängskrets. Men denna glädje förbyttes i den bittraste sorg, då en åkommen nervsjukdom hos det unga fruntimret efterlemnade en sinnessvaghet, som uteslöt allt hopp om förbättring. Minnet af den olyckliga stod sedan alltid såsom en mörk skugga i Fru Lenngrens glada åsigt af lifvet. Mången gång, då hon spridt omkring sig det strålande behaget af sitt muntra snille, drog hon för sig sjelf en djup suck öfver den smala gräns, som är emellan den ljusaste och den mörkaste sidan af det menskliga lifvet.

En annan stående skugga öfver hennes lefnad uppkom igenom en olyckshändelse, som på ett rysligt sätt rörde ännu närmare hennes hjerta. Hennes Fader, Professor Malmstedt, hade från Upsala fägnat henne med ett besök på några dagar, som upplifvade all hennes ungdoms glädje. En afton, förskräckt att sakna honom längre än vanligt, fann hon sin förskräckelse alltför mycket grundad. Han var försvunnen, och hon såg honom aldrig mer. Den förmodan, att den ålderstigne genom en olyckshändelse i vattnet omkommit, bekräftades med full visshet.

Denna sorg, i förening med den förra, var kan hända en beredande orsak till den tredje af hennes bepröfvelser, som slöts med hennes död. Det var väl många år efteråt som hennes sjukdom utbröt; men de tvenne olyckorna hade lemnat i hennes hjerta en outplånlig känsla af det bittra i lifvet, hvilken hon väl sällan yttrade, men som tärde henne dess mer, ju mindre hon lät den utgjuta sig. Dock det sammanhang som naturen satt emellan det lif, vi tänka, och det lif, vi andas, är en af hennes hemligheter; och det egentliga upphofvet till den förskräckligaste urartning af den närande kraften i vår kropp, lär ännu vara en gåta för vettenskapen. Förskräckligt, såsom sjukdomen, var det medel, som till hennes räddning försöktes. Hvem kan undra, om ett fruntimmer med hennes känslighet bleknade vid föreställningen af verktyg, som innerst och närmast vid hennes hjerta borde afgöra hennes lif eller död? Likväl kunde af det sällskap, som dagen förut såg henne i hennes hus, ingen märka hvad henne förestod. Endast åt någon, af hvars uppsyn hon slöt, att han hade kunskap derom, gaf hon vid afskedstagandet en själfull blick, som tycktes säga hvad hon sedermera i sin dödssäng yttrade med ord: »Jag är icke rädd för döden, ty jag är icke rädd för Gud.« Operationen, ehuru lyckligt utförd, var fruktlös. Roten af det onda satt qvar: det utbredde sig å nyo med outsägliga plågor. Hon bar dem med en mans eller rättare en Christens hjeltemod. Så länge hon ännu var

synlig för sina vänner, dolde hon så mycket hon kunde sitt lidande, för att ej bedröfva dem. Men när det ej längre var möjligt, ville hon hellre försaka trösten af deras deltagande ömhet, än se dem lida med henne.

En enda af dem tillät hon att stanna hos sig i plågans sällskap, en värdig dotter af det Fruntimmer, som i skaldens sublima sång står upphöjdt vid sidan af forntidens vänskaps hjeltar; af henne som,

Vän ej blott i glädjens tider,
Vid martyrens bädd förblef det än:
Kämpade med henne hennes strider
Och höll räkning med förgängelsen.

Dag och natt vårdad af hennes ömhet, fann hon till slut en tröst i hennes blotta åsyn. Engel! sade hon till henne, väntande döden, och vände sig sedan till Gud allena.

Det var icke först nu hon vände sig till Gud, icke först nu, hon tänkte på döden. Många år förut hade hon, vid *En blick på grafven*, utgjutit denna bönesuck:

Snart döden skall det öga sluta,
Som länge sorgens tårar göt;
Snart skall mitt stoft sin hvila njuta
Och frid i jordens lugna sköt.

Men i den stund, då dödens smärta
Mig omger med sin ryslighet,
O! då gör kännbar för mitt hjerta,
Allfader! din barmhertighet.

När rösten, skälfvande och bruten,
Åkallar, Skapare! ditt namn –
O, sträck mot mig i dödsminuten
Din hulda faderliga famn!

Hon, som så bad Gud i helsans och lyckans dagar, skulle hon ej blifva bönhörd i plågans och dödens stund?

Endast Gud förnam hennes Gudsdyrkan, äfvensom hennes menniskokärlek var känd endast af dess föremål. Begge voro hos henne oskiljaktige ända från hennes späda ålder. Hennes fader yrkade både i Filosofi och Religion den grundsats, att *Kärleken är allt.* Också följde han den sjelf; äfvenså hans maka, hvars hela lif var ömsom ett leende af välvilja, ömsom en suck af andakt. Dottren afvek med tiden ifrån deras sätt att yttra sin Gudaktighet, men bibehöll dess grund innerst i sitt hjerta, ehuru den icke var synlig för verlden i annat än en oförvitlig lefnad. Hon ville, att det heliga skulle vara tyst. Allt sken, äfven af det goda, var henne vidrigt, liksom allt skryt, äfven af det stora. I tankesätt och handling, såsom i poesi och vältalighet, älskade hon ej det som bröstar sig. Hon fann någonting komiskt i sjelfva högheten, då den förkunnas med trompeter och framträder med theatersteg. Denna känsla skulle hos en man kunna blifva ett hinder icke allenast för alla stora bemödanden, utan ock någon gång för utöfningen af pligter. Hos henne var den en intagande försynthet, som förhöjde både värdet af hennes dygd och behaget af hennes snille. Den hörde till hennes karakter, hvars hufvuddrag var *återhållenhet.* Stämpeln deraf uttryckte sig i allt hvad hon talte och gjorde, såsom i det hon skref, i sjelfva hennes klädsel, såsom i hennes rörelser och åtbörder. Det var ej den måtta, som gör sig sjelf hos en trög och kall natur. För att finna dess rätta ursprung, behöfde man blott se det halflöje, hvarmed hennes läppar återhöllo det epigram, som hennes ögon syntes lofva, eller den försonande mine af innerlig godhet, hvarmed hon strödde ut sina saltkorn: också var det merendels från en fin spets som de föllo. Utom det att hon sjelf gjorde hvad hon böd *Betty* göra, tog råd af *Försigtighet den kloka Gumman*,

höll hon sig troget till en yngre och vackrare vän, som var ännu närmare tillhands, på hvars minsta vink hennes qvickhet gaf noga akt, nemligen den qvinnliga känslan. Jag ville måla en tafla, som föreställde ett vingadt barn, med den eldigaste blick, det skalkaktigaste löje, i ystert språng, för att retas med Dårskapen som flyr, men omringadt och qvarhållit af Gracerna, af hvilka den ena bure i sitt ansigte godhetens, den andra blygsamhetens, den tredje förståndighetens uttryck, och jag skulle tro mig med sanning, ehuru icke enligt fordringarne af en för mig främmande konst, hafva tecknat Fru Lenngrens både snille och lynne, hennes sätt att tänka och vara.

All karakteristik måste stanna vid det som är synbart, vid det yttre som afspeglar det inre hos menniskan. Det inre i sig sjelft, är icke ett föremål för andras skärskådning. Det hör under en högre dom. Sjelfva de ord och steg, som synas undfalla en, och förråda dess själs hemlighet, äro ej alltid så säkra vittnen, som man tror: ofta angifva de endast ögonblickets tanke och känsla. Ofta ger dem en tillfällig omständighet ett sken af helt annat, än hvad de mentes att vara. Dock finnas efter Fru Lenngren ord, skrifna ord, verser, som tyckas öppna för oss en blick in i hennes själ! De bära ej den vanliga stämpeln af hennes snille, utan synas utgjutne omedelbarligen ur hennes hjerta. Ehuru författade på olika tider, och förmodligen af olika anledning, hafva de ett visst syskontycke. De andas alla en sorgligt ljuf känsla hos en menniskoälskande själ, som med lugn väntar döden. Ett af dessa små stycken, *En blick på grafven*, har redan visat oss, huru hon länge förut liksom anade den bittra pröfning, som skulle bereda hennes flyttning till en bättre verld. Tvenne andra, också skrifna långt före den sorgliga tidpunkten af hennes lefnad, äro allmänt kända och sjungna under namn af *Källan* och *Lycklig den.* Begge innehålla nästan samma tanka, som är uttryckt i dessa strofer af den förra:

Genom dalens stilla famn
Denna källa tyst sig bryter;
Bortskymd hennes bölja flyter
Obemärkt och utan namn.

Men, då vid dess lugna flod
Vandrarn trött af möda dignar,
Glad han hennes skatt välsignar
För sitt vederqvickta mod.

Måtte Himlen höra mig!
Må dess fadersgodhet gifva,
Att mitt lif en bild må blifva,
Lugna källa, utaf dig!

Då jag på närvarande skådepenning ser henne föreställd såsom en sångmö i en enslig ängd, tänker jag mig der denna källa. Jag tycker mig se henne med en tår i sina ögon följa dess tysta och försvinnande lopp, och på sjelfva den lyra, som gjort henne ryktbar, gjort henne odödlig, yttra den önskan, att kunna försvinna, som hon, *obemärkt och utan namn.*

Också Fru Lenngren, ehuru hon till det mesta undgick de vanliga törnena på vägen till minnets tempel, ehuru hennes indragenhet, hennes anspråkslöshet, hennes varsamhet, ej mindre än hennes dygd och hennes kön, skyddade henne för afundens och förtalets så väl hemliga som uppenbara pilar, – också hon fann likväl, att det icke är målet, utan banan, icke priset, utan bemödandet, som belönar. Också hon erfor, att, så omöjligt det är för snillet, att med lugn sluta sig inom sig sjelft allena, så litet kan det på ryktets vingar finna den frid det åtrår, och att begge de stridiga behofven i vår själ, af uppflygt och af hvila, kunna uppfyllas endast af Gud och döden.

Men om hon suckade, att ej kunna likna den källa hon besjöng i dess obemärkta och namnlösa lopp, så

vittna de tysta välsignelser, som ännu gjutas på hennes mull, att hon i det andra hänseendet ej var henne olik. Fann hon sig icke lycklig att vara berömd, så saknade hon ej den sannare lyckan att vara älskad.

Älskad var hon, innerligt och uppriktigt älskad, såsom en ovärderlig maka, en fullkomlig och oföränderlig vän, en moder snarare än en fru för sitt husfolk, en glädarinna ehvart hon kom, med sitt skämt i vänners förtroliga krets, med sin tröst och sina välgerningar i sorgens, bekymrens och plågornas boning. Älskad var hon icke endast af dem, som voro henne nära, utan af många på afstånd, af många som hade intet begrepp om hennes vittra förtjenst, utan kände henne endast såsom ett högst aktningsvärdt fruntimmer. Älskad måste hon vara, ty den innerliga godhet, som uttryckte sig i hela hennes väsende, var ej svaghet. Hon förenade med ett ljust förstånd en stark vilja, och med den finaste, den mest lättrörda känsla, de stadigaste grundsatser.

En ibland dem, hvilkas kärlek gjorde hennes största glädje, var ett litet barn i samma hus, der hon bodde. Hon hade sett den lilla, då denna nyss begynte gå och tala. En ovanlig rörelse i hennes hjerta, der den moderliga känslan, ehuru aldrig tillfredsställd, dock alltid lefde, fäste henne vid detta barn, som från den stunden hade tvenne mödrar. Fru Lenngren hade förut haft omsorg om främmande barns uppfostran, och känt sig lycklig af deras fortkomst. Nu begynte hon sjelf sysselsätta sig med själsdaningen hos den lilla Augusta, som vistades hos henne från morgon till qväll, uppmärksam på hvarje hennes ögonkast och ord, och på det högsta förnöjd åt de lärorika berättelser, som hon då och då fick höra af henne. Ännu vid hennes sjuksäng var detta barn hennes sällskap och tröst, och hon skildes vid det, såsom skulle hon varit dess verkliga moder. Om döden afbröt hennes hopp, att lemna efter sig ett arf af sitt vett och sina dygder åt ett särskilt föremål för sin moderliga ömhet, så borde hon trösta sig med de många fosterbarn, som samlas kring hennes sångmö. Jag tycker mig se äfven här mången *Nella*, i hvars spår Englarne gläda sig åt sin syster, mången *Betty*, som *med den ärelust tillfreds, att vara värdig mor och maka*, följer Fru Lenngrens råd, för att erfara såsom hon:

Att ordning, mildhet, treflighet
Med blomster hennes fotspår hölja,
Och heder, kärlek, tacksamhet
Dess lefnad och dess minne följa.

Det är en forngammal sed, likaså naturlig som vacker, att vid besöket på en graf, som gömmer ett kärt och aktadt stoft, uppsöka någon blomma, till ett minne deraf. Jag föreställer mig derföre, att många af mina åhörare, i synnerhet mina åhörarinnor, skola med nöje till ett dylikt ändamål, till en åminnelse af denna sorgens högtid, emottaga ett slutligt intryck, af det sista ofulländade arbete, som funnits efter den älskade skaldinnan. Det är en berättelse om en ung och skön och rik, men värnlös flicka, Agnes är hennes namn, som vid sin faders död får sin tillflykt i ett kloster. Hennes emottagning der är skildrad med dessa lifliga drag, i hvilka man igenkänner den Lenngrenska penseln:

Porten upp – ett klosterlam
Tummar nycklarne och slamrar.
Ur en rad af mörka kamrar
Hundra hufvu'n titta fram.

Oldfrun för den helga hjorden,
Smickrad af så rik visit,
Helsar Agnes med ds orden:
Sorgens barn, välkommen hit!

Agnes, änglaskön i tårar,
Som af daggen blommans knopp,
Knappast räknat femton vårar

Af sitt späda lefnadslopp.

Nu hvad täflan bland de fromma!
Hvar och en om Agnes mån,
Än en fågel, än en blomma,
Söta ord och sockerrån.

Småningom förflydde smärtan,
Som den flyr, då man är ung:
Sorgen blef allt mindre tung,
Delad af så många hjertan.

Sköna chörer, som af Händel;
Templet upplyst som en dag;
Vackra röster, och lavendel
Gåfvo andakten behag.

Vi se att det är ett offer som här smekes, att det är en Nunna, som man ärnar göra af den rika arfvingen. Vi lida med detta *sorgens barn*, i den mån hon sjelf förgäter sin sorg; men denna vår smärta upplöses i en bittrare, då vi sakna det öfriga af berättelsen, sakna den hand som skolat fullända den. Detta afbrutna ljud af en lyra, som skänkt oss så många glada och sköna och själfulla melodier, påminner oss, att den har tystnat för alltid. Men det påminner oss tillika, att det mest harmoniska lif på jorden är endast ett svagt, flyktigt och brutet förspel till den *nya morgonsången* i ett paradis, som ej mer förloras, till den eviga *hymnen* i det Tempel, der ingen klagan af smärtan, ingen suck af sorgen blandas i de samljud, i hvilka nu den ifrån oss försvunna, ej mer med en dödlig röst, ej mer med förbleknande läppar, men med samma kärleksfulla hjerta som hon i tiden burit, instämmer: *Evigt, evigt god är Gud.*

Noter

1)

Grefve G. F. Gyllenborg uppläste på Akademiens Högtidsdag år 1797 en Ode till Fru Lenngren, som sedan trycktes i Läsning i Blandade Ämnen N:o 9.

2)

Fru Lenngren kallade honom så i sitt svar på denna Ode.